

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויקרא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ג

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושלוש לבריאה

מאת ועשרים שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח

שנת הקהל

ויקרא

הסדר הרגיל הוא, שאדם אינו צריך להביא ולשרוף על המזבח את כל רכושו; התמיד לא היה יותר מאשר כבש אחד, מדה מועטת של יין ושמן, מעט קמח ומלח. יתרה מזו: לפי הסדר התמידי לא היה כל אדם צריך להביא לבדו קרבן תמיד פעמיים ביום על גבי המזבח. אלא היה צריך לתרום חלקו בסכום הכללי, שבו נקנו כבשים, יין, וכיו"ב. לצורך קרבנות של כל השנה. מובן, שעם חלוקת הוצאות הקרבנות של שנה שלימה בין כל בני ישראל, עולה בחלק כל אחד סכום קטן בלבד, – וזה אשר הביא ברכות הקב"ה לשנה מאושרת לכל אחד מבני ישראל, באשר הוא.

עבודת הקרבנות מלמדת אותנו: אין הקב"ה דורש שהסדר התמידי של האדם יהיה נתינת כל רכושו לבית המקדש להקריבו על המזבח, ללא שיתיר לעצמו כלום. מה שכן נדרש מהאדם הוא: את כל הלב⁵. מה חשוב הוא לא הכמות⁶ – כמה כוחות, כסף, רכוש ומיטב שנותן האדם להקב"ה, אלא בעיקר איתן הוא נותן זאת. התנאי העיקרי הוא שיתן אותם בכל לבו. שאו אפילו אם מדת נתינתו היא (משום סיבה חזקה) אינה גדולה כי אם חלק קטן בלבד מכל סוג מרכושו,

– כמו שמצינו בקרבן תמיד שהיה כלול מכל הסוגים⁷: כבש מסוג החי, קמח, שמן ויין מסוג הצומח, ומלח מן הדומם – הרי מאחר שנתנתו היא בלב שלם, בחיות ושמחה, מתקיים הדבר כפי הכוונה והוא מביא

א. בחומש ויקרא מדובר בעיקר בעבודת הקרבנות¹, שהיא אחת העבודות הראשיות במשכן ובית המקדש².

התורה היא נצחית³, כלומר שבדיני התורה ואפילו בסיפורי התורה, מסוגל כל יהודי בין איש ובין אשה, בכל זמן ובכל מקום, למצוא הוראות לחיי היום יום שלו, – את שעליו לעשות ואת שעליו להמנע מלעשות.

כך הוא גם בדבר כל עניני התורה, ובמיוחד נוגעת לכל ישראל בכל הדורות הוראות התורה בענין בית המקדש והעבודה בו.

התכלית של "ועשו לי מקדש", שבני ישראל יעשו בית-המקדש, היא לשם "ושכנתי בתוכם" (לשון רבים), שהקב"ה ישכון בתוכם, בתוך כל אחד (ואחד) מישראל, בליבו ובביתו. ולכן גם עתה, כש"ומפני חטאינו", חרב בית המקדש הגשמי, הרי על ידי כך שיהודי "בונה" את ביתו, ומתנהג בחיי המשפחה, באופן של מקדש – קדושה, הוא בטוח שהנהגתו זו פועלת מחילה על חטאי העבר, וביתו יהיה "מקדש", מקום בו יהיה ושכנתי בתוכם – שתשרה שם השכינה, וזה יביא גם את הברכות בכל המצטרך.

ב. כאמור, היתה עבודת הקרבנות מהעבודות העיקריות בבית המקדש. עבודת הקרבנות החלה ונסתיימה בכל יום בקרבן התמיד (אותו הקריבו הרי פעמיים בכל יום, פעם אחת בבוקר לפני כל הקרבנות, ופעם שניה, לפנות ערב, לאחר כל הקרבנות)⁴.

קרבן התמיד מלמד כי הסדר התמידי,

5) ראה זבחים (יג, א) דשלא לשמן או לשמן ושלא לשמן – דינם שווה. ובמשנה ספ"ד דזבחים: לשם השם... לשם ניחות. ואפילו לדעת התוס' והמשנה למלך – מצוה הוא ובפרט לפי' הלח"מ דלהרמב"ם (הל' מעה"ק ספ"ד) מעכב גם בדיעבד.

6) ראה משנה סוף מנחות. ויק"ד פ"ג, ה.

7) ראה טעמי המצות להאריז"ל פ' ויקרא. וראה

ג"כ תניא פל"ד.

1) ראה פתיחת הרמב"ן לס' ויקרא.

2) ראה ד"ה באתי לגני השי"ת רפ"ב.

3) תניא פ"ז. ק"א ס"ה.

4) פסחים נה, ב ושי"ג.

גם את כל הברכות וההשפעות הטובות כמו שהיה אז בקרבן התמיד.

ג. הוראה נוספת ישנה בקרבן התמיד:

קרבן זה הועלה על גבי המזבח רק פעמיים ביום, אחד בבוקר והשני לפנות ערב – ואף על פי כן מכונה קרבן זה בשם המבטא תמידות: "קרבן תמיד". כלומר⁸, שגם הזמן שבין שני הקרבנות היה מלא וחדור בקרבן התמיד. לכן זמנו של קרבן התמיד הראשון היה בבקר, בראשית הכל, לפני כל עיסוק אחר, משום שקרבן התמיד צריך להקיף את כל המעשים שלאחריו ולהשפיע עליהם.

מזה יש ללמוד כיצד צריך להתנהל בית יהודי:

במשך היום הרי עסוקים בבית בדברים שונים, הקשורים הן בגוף והן בנשמה. אבל כיון שהאור האלוקי אינו ניכר בטרודת היום יומיות – שכן אפילו הדברים הקשורים לנשמה נעשים לפי ההבנה האנושית, העלולה לפעמים להטות מדרך הישר ולהביא ח"ו עד להיפוכו של רצון הקב"ה – לכן צריך האדם להבטיח עצמו מיד בתחילת היום, עוד לפני שהוא ניגש לעסקיו השונים היומיים ולבטא לכל לראש את התמסרותו המוחלטת להקב"ה. שווה משמעות אמירת "מודה אני לפניך מלך..." מיד שניעור: הוא מודה להשי"ת שהחזיר לו את הנשמה ותוך כך מכנהו "מלך", והרי היחס למלך היא הרי התמסרות בכל לבו ונפשו, והתמסרות זו בתחילת היום משפיעה גם על השעות שלאחר מכן, המנוצלות לצרכיו שלו; וגם בהן ניכרת השפעת "מודה אני", ואף הן חדורות במסירה ונתינה ל"מלך", לבורא, וממילא גם הם מלוות בברכות והשפעות הקב"ה.

ודבר זה מתבטא בענינו של "קרבן תמיד" והפרטים שבו: כשהתחלת היום הוא בקרבן,

בהתמסרות להקב"ה, נחשב קרבן זה כתמיד: הוא אינו מוגבל לאותו רגע של תחילת הבוקר בלבד, אלא יש לו השפעה תמידית. עם הבאת הקרבן היה צריך להזות את דמו על המזבח ולהקריב עליו את חלבו. דם יש בו התכונות של חיות, חום והתלהבות, השומן מסמל את הרגש העונג (מעונג נוצר שומן)⁹. כלומר: הצעד הראשון ביום היא ההחלטה האייתנה של האדם להפנות את התלהבותו רק למזבח, בדברים טהורים וקדושים ושרק בהם יהיה תענוגו – והקב"ה מסייע לקיים ולהגשים את החלטתו זו בכל זמני היום, דבר שמביא עמו גם את ברכת הקב"ה ואת ההצלחה לכל היום ולכל הלילה.

ד. על קרבן התמיד מספר המדרש¹⁰, שהקרבן קרבן התמיד היה מכפר על עוונות (מסויימים) שנעשו קודם להקרבן הקרבן:

השי"ת נותן הזדמנות לאדם שנכשל ח"ו, לתקן את העבר, אדם עובר בחייו קשיים ונסיונות שונים – ולפעמים קורה שאינו יכול לעמוד בנסיון מסויים ח"ו. אך אם מקבל על עצמו מחדש להתמסר להקב"ה, הוא אומר בלב שלם "מודה אני לפניך מלך" – הכולל, כאמור לעיל, גם את ה"תוכן" של קרבן תמיד – הוא מכפר על השעות הקודמות של היום.

תורת החסידות – החל מאדמו"ר הזקן – מדגישה ומבארת בעומק, רוחב ובהסברה שכלית: שגם כאשר אדם נכשל ר"ל, אסור לו ליפול ברוחו לגמרי ולהרפות ידים; ובכל מקרה אסור לו לבוא למצב של יאוש ח"ו. אדרבה, עליו להתחזק: לתקן את אשר עיוות, להשלים את אשר החסיר במעשיו ולקוות שהקב"ה יקבל תשובתו¹¹.

תשובה זו מוצאת את ביטוייה ב"מודה אני לפניך מלך", לחקוק במוח ובלב את הכרת

9 ראה גיטין נו, ב.

10 במדבר"ר כא, כא. תנחומא – באבער – פנחס יב"ש"נ.

11 ראה אגה"ת פי"א.

8 ראה ראשונים לחגיגה כו, ב. פלוגתת רש"י ורמב"ן לתצוה כו, ב.

תלוי ועד שלא נשחט הקרבן נודע לו בודאי שלא עבר על האיסור, או שנודע לו בודאי שעבר על האיסור (שאו אי אפשר להקריב את הקרבן, כי אשם תלוי בא על הספק), אומר ר' מאיר: "יצא וירעה בעדר", שהבהמה נעשית חולין; וחכמים אומרים: "ירעה עד שיסתאב כו", כי יש לבהמה דין קרבן, אלא שאי אפשר להקריבו וצריך להמתין עד שהבהמה תקבל מום ואז יפדו אותה מההקדש. והרמב"ם¹⁶ פוסק כחכמים, והטעם הוא: כי "לבו של אדם דוה על עונותיו והואיל על ספק הפרישו גמר בלבו להקדיש".

ומקשים: לדעת חכמים (ופסק הרמב"ם) שגם אם נודע לו אחר כך בבירור ש"לא חטא", נשאר בהמה עדיין הקדש, משום ש"גמר בליבו להקדיש", צריך להיות לכאורה (ואדרבה – בכל שכן) שבמקום שנשאר הספק, ודאי שהבהמה קרבן – שכן אפילו אם באמת לא חטא, הרי "גמר בליבו להקדיש" – מדוע אם כן פוסקים חכמים (והרמב"ם), שאם נשחט הקרבן בחוץ אין לו דין שחוטי חוץ?

ויש לומר הביאור בזה: בקדושת הקרבנות ישנם שני חלקים: א) בידי אדם, כיצד יתנהג האדם בבהמה שהקדיש לקרבן – לענין זה מספיקה הידיעה בידי אדם ש"גמר בלבו להקדיש" שתהיה הקדש, גם אם באמת לא חטא או אפילו כשנודע לו בבירור שחטא. ב) בנוגע לדיני שמיים: אשם תלוי הוא קרבן בנוגע לדיני שמיים דוקא אם חטא באמת – רק שלגבי האדם הוא ספק, שבגלל החטא שעבר באופן שספק אצלו אם חטא, צריך להביא אשם תלוי (אם גם האדם יודע שהוא עבר על חטא צריך להביא חטאת).

לכן הטעם ש"לבו של אדם דוה וכו' וגמר בלבו להקדיש", מועיל שיהיה הקדש רק בנוגע לדיני אדם¹⁷, אבל בנוגע לדיני שמיים

התודה וההתמסרות להקב"ה, ולקבל החלטה איתנה, שהדם והחלב – הלהט והתענוג – יושקעו רק בדברים קדושים, או מוחל הקב"ה על השעות הקודמות שעברו, ובו בזמן נותן לו הקב"ה את ברכתו, במדה מלאה, בכל המצטרך לו, בין בגשמיות בין ברוחניות, עבורו ועבור בני ביתו.

עד שהדבר (ההנהגה דקרבן תמיד) מביא גם את הברכה הכללית, את הברכה העיקרית והיסודית, שבקרב יבוא משיח צדקנו ויבנה את בית המקדש ויוציאנו מהגלות הפנימית ומהגלות החיצונית, ויביאנו לארצנו הקדושה¹², ואז נזכה לראות, גם בעיני בשר, את הקרבת קרבן התמיד בבית המקדש, במהרה בימינו אמן.

(משיחת א' במדבר תשכ"ב)

ה. בסוף פ' ויקרא מדובר בקרבן אשם תלוי שצריך להביא על עבירת ספק חטא (כמו למשל, מי שהיה לפניו שומן כשר ושומן בלתי כשר ואכל אחד מהם. ואחר כך אמרו לו שאחת מהן היתה חלב, אך עדיין אינו ברור אם אכל את החלב או את השומן הכשר. שאז הדין הוא, שעל הספק מחוייבים להביא קרבן הנקרא אשם תלוי). ובגמרא¹³ נחלקו אם חייבים (כרת או חטאת) כששוחטים אשם תלוי חוץ לעזרה (כמו שחייבים בשאר קרבנות על שחוטי חוץ), ר' מאיר מחייב וחכמים פוטרים. טעמם של חכמים: כיון שקרבן אשם תלוי בא על הספק, הרי יתכן שלא עבר כלל על איסור, ולכן אין לחייב על שחיטת חוץ, שכן יתכן ששחט מחוץ לעזרה בהמה שאינה קרבן. והרמב"ם¹⁴ פוסק כחכמים, שפטורים.

מחלוקת נוספת ישנה¹⁵ באדם שהביא אשם

12 ראה הסדר בזה: רמב"ם הל' מלכים פ"א. קובץ מכתבים לכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע ח"א. וש"נ.

13 כריתות י"ח, א.

14 הל' מעשה הקרבנות פ"ח, ה"י.

15 כריתות כג, ב.

16 הל' פסולי המוקדשין פ"ד, ה"ט.

17 ראה בלח"מ הל' מעשה הקרבנות פ"ח, ה"י: לא הוי הקדש גמור.

משל חטאת, אינו רק בכדי לעורר את האדם לתשובה אמיתית, אלא גם משום שאשם תלוי צריך לכפר על פגם גדול יותר מאשר הפגם שמכפר הקרבן חטאת. ואינו מובן, איך שייך לומר שעל ידי ספק איסור יהיה פגם גדול יותר מאשר על ידי איסור ודאי?

ז. קרבנות בכלל מכפרים רק על חטאים הנעשים בשוגג²², כי גם עבירה בשוגג צריכה כפרה²³. אף שעצם עשיית החטא היתה שלא ברצון, הוא עשה זאת שלא מדעתו, אבל זה עצמו שהאדם יכול היה לעבור עבירה בשוגג, מוכיח שאין הוא כהוגן, שכן אילו היה כראוי להיות לא היה נכשל אפילו בשוגג, כמו שנאמר²⁴: "לא יאונה לצדיק כל און". כלומר שאשמתו של העובר עבירה בשוגג היא בכך שהניח לנפשו הבהמית להתחזק בפעולותיו – הבהמיות²⁵ הקודמות, (עוד בטרם נעשתה העבירה), שהן הביאוהו לכך שיוכל לעבור עבירה בשוגג.

הדברים הנעשים אצל אדם בדרך ממילא, שלא מדעתו ושלא בכוונה, מורים על מהותו, במה הוא שקוע, ובמה הוא מתענג. מעשי הצדיק, שתענוגו באלקות, הם פעולות של טוב וקדושה; ואילו זה שנכשל בעבירה, מוכיח הדבר שתענוגו מצוי בענינים של לא־טוב.

כשמעשה העבירה היה רק בשוגג, הרי, בפרט מסויים, גדול הפגם יותר ממעשה במזיד: כי כאשר האדם עושה פעולה בכוונה ומדעתו, אין היא מורה כל כך על הקשר העמוק של האדם עם הדבר שעשה; יתכן שכל המגע שלו עם הפעולה בא רק בשעת העשייה ואינו אלא בכח העשייה שלו ובדרגת

הרי זה קרבן דוקא אם חטא בפועל¹⁸; וכיון שיתכן שלא חטא – שאז בנוגע לדיני שמים (כרת) אינו קרבן כלל – הרי אינו מחוייב כרת על שחיטת חוץ זו במזיד, ובמילא אינו צריך גם להביא על זה קרבן חטאת אם עשה זאת בשוגג, כי דוקא "דבר שזדונו כרת שגגתו חטאת"¹⁹.

ו. ויובן זה גם מכך שאף שקרבן חטאת בא על איסור ודאי (בשוגג) ואשם תלוי על איסור ספק, מציינו חומרא יתרה באשם תלוי מבקרבן חטאת: חטאת בת דנקא ואשם בת שתיים²⁰, חטאת היתה חייבת להיות שוה לא פחות ממטבע שנקרא "דנקא"²¹ ואשם תלוי – לא פחות משני סלעים שהם 48 דנקאות! ומבאר זאת רבינו יונה²¹, כי עיקר הכפרה של קרבן הוא על ידי התשובה שנעשית עמו. לכן, כשאדם יודע בודאי בנפשו שחטא, הוא מתעורר לחרטה ולתשובה באמת; אבל כאשר ספק הוא אצלו וסובר שמה לא עבר כל עבירה – יש לחפש דרכים "לעורר" אצלו, חרטה ועשיית תשובה אמיתית. לכן היה מחירו של אשם תלוי גדול יותר משל חטאת.

אלא שלכאורה, אין זה טעם מספיק. הן אמת שהיתה צריכה להיות תשובה, אך ישנו הרי ענין ומעלה בהקרבת הקרבן עצמו, שיש בה הסגולה לכפר ולהסיר את הפגמים שנעשו על ידי העבירות; ולפי חילוקי הפגמים על ידי החטאים השונים, לפי זה הם החילוקים בקרבנות, הבאים לתיקון הפגמים. ובהכרח איפוא לומר, כי מחירו של אשם תלוי הגבוה

18 דאף כשגומר בלבו להקדיש קרבן שלא מצד ספק, נעשה הקדש גם בנוגע לדיני שמים (גם כשלא חטא), אבל במקדיש מצד הספק לשם קרבן אשם תלוי, אינו נעשה הקדש בנוגע לדיני שמים, רק כשחטא, כי קרבן אשם תלוי בא על חטא (מספק) דוקא.

19 כריתות כה, א.

20 זבחים מח, א.

*20 תורה מכלל (כריתות י, ב) ודלא כרש"י ותוס' זבחים שם. ואכ"מ.

21 ברכות א, ב ד"ה והא דאמרינן. שו"ע רבנו גוקן או"ח ס' תר"ג.

22 אגה"ק סכ"ח. וראה ד"ה וכל אדם לא יהי' להצ"צ, ודשנת תשכ"ג.

23 רש"י שבועות ב, א. ד"ה תולה.

24 משלי יב, כא.

25 ראה אגה"ק סו"ס כה: מהתגברות נפה"ב. ובתניא פי"ג: הוא בתקפו. ואדרבה נתחזק יותר בהמשך הזמן שנשתמש בו הרבה באכילה ושת"י ושאר עניני עולם הזה.

איסור שוגג – שנתעורר אצלו ספק אם עבר עבירה בשוגג. וכיון שהפעולות האסורות שבשוגג הרי באות מצד התענוג שיש לו בהן, כנ"ל, הרי פירושו של דבר, שתוכנו ומשמעותו של כל ספק איסור שהוא, במה הוא התענוג שלו – האם עונג זה הוא מותר, המביאו לפעולות כשרות, או שהתענוג שלו הוא ר"ל תענוג אסור, כזה שנמשך על ידו לדברים האסורים. ומשום כך מביאה הגמרא את הדוגמא לאשם תלוי – ספק חלב ספק שומן (כי חלב ושומן באים מתענוג).

על דרך המבואר שהפגם שעל ידי איסור שוגג הוא חמור יותר בפרט מסויים מן הפגם שעל ידי איסור במזיד, אפשר גם לבאר את החומר שישנו בספק איסור לגבי איסור ודאי: כשאדם יודע בודאות שעבר על איסור בשוגג, הרי אמנם דבר זה מראה שהקשר שלו עם הרע היה עוד לפני מעשה האיסור, וזה אשר הביאו לעבור על איסור השוגג, שלא מידיעתו וכוונתו; מכל מקום, לאחר שעשה את האיסור, הרי מתברר לו שנכשל ויודע שאין ראוי להיות במעמד ומצב בו הוא נמצא. אבל בספק איסור, שכלל אינו יודע אם נכשל, ומבחינתו עשוי לחשוב "מתברך בלבבו"^{29*}, שכלל לא עבר עבירה, הרי זה מורה, במידה מסויימת, על קשר עמוק ביותר לרע, שכתוצאה ממנו אינו יודע כלל שאינו כראוי.

העובר על איסור שוגג בודאי, הרי מהותו היא עדיין טוב, והעבירה היא בסתירה ובניגוד אליו, שלכן הוא חש בסופו של דבר שעבר על רצון העליון; הוא מרגיש ברע המנגד ומפריע למהותו (הנפש הבהמית רק מקיפה אותו ומושכת אותו אל הרע, אבל לא נעשית מהותו, אדרבה, היא מנגדת למהותו). משא"כ העובר עבירה בספק, ומתברך בלבבו, הרע הופך להיות ממהותו ואינו מנגד לו ואינו

הכוונה ודעת בה הוא עומד אז. אבל פעולה הנעשית אצלו מאליה, הרי היא מלמדת על מהותו, שבה קשור ה"אני" שלו, שהוא יותר מכוונה ודעת, ולכן הוא נמשך, אינסטינקטיבית, לעשות פעולות אלו, עד שהוא בא לידי מעשה בפועל.

ח. בזה גם יובן מה שנאמר בכתבי האריז"ל²⁶ שהנוהר ממשוהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא במשך כל השנה. ואינו מובן: האדם הרי הוא בעל בחירה, הוא יכול לבחור תמיד בכל דרך שיחפוץ, כיצד אפשר לומר, שעל ידי זה שיהיה ממשוהו חמץ שמונה ימים תנטל ממנו הבחירה?

אלא פירוש הדבר הוא, שדברי האריז"ל הם על חטאים בשוגג: במזיד יתכן אמנם שיעבור עבירה ח"ו, מאחר שהוא תמיד בעל בחירה והוא חפשי תמיד לעשות כרצונו, אבל בחטא בשוגג הנעשה שלא מדעתו, לא יכשל (כל כך), כי על ידי זה שנוהר ממשוהו חמץ, נעשתה מהותו, במדה מסויימת, מהות של קדושה²⁷, ועל ידי כך במילא לא יהא נמשך לעבירות²⁸.

ט. על פי זה יובן גם מה שהגמרא²⁹ בכואה לתאר מציאות שצריך להביא עליה אשם תלוי, היא מביאה את הדוגמא של ספק חלב ספק שומן. ולכאורה, הרי ישנם כמה וכמה אופנים אחרים של ספק עבירה – מהו הטעם שהגמרא נוקטת דוקא מציאות של ספק חלב ספק שומן?

והביאור: כאמור, אשם תלוי בא על ספק

26) הובא בבבא הרישב ר"ס תמ"ז. וראה זח"ג רפ"ב, ב. ו גם בנינוני שנפש החינוית שבו היא היא האדם עצמו (תניא פ"ט), מ"מ הרי גם נ"ב"ש שבישראל (מצד עצמה, כשלא הורידה, ע"י תאות היתר, בגק"ט) היא בח"ל קליפת נוגה, ומתאוה רק לדברים המותרים (תניא פ"ח).
28) ועפ"י"ו תובן שייכות ההבטחה שלא יחטא לזהירות באיסור חמץ ודוק, כי מצה ענינה ביטול ואמונה המביאה (במילא) לקיום כל התרי"ג מצות (תניא פ"ג), וחמץ – היפך המצה – ישות וגאווה, מביאה (במילא) לכל מיני רע.
29) כריתות י"ו, ב.

* (29*) שו"ע אדה"ח האו"ח סתר"ג.

מפריעו כלל, שלכן אינו חש ואינו יודע כלל שעבר עבירה.

ולכן יש להביא על ספק איסור אשם תלוי, שמחירו גבוה ביותר מחטאת הבאה על איסור ודאי, כי על האשם תלוי לתקן פגם עמוק יותר.

י. על פי זה מובן, כי בשעה שיש לאדם ספק אם עבר על איסור, הרי אפילו אם כלפי שמיא גליא שלא עבר על האיסור (ובמילא אינו מגיע לו עונש, כי עונש בא על מעשה איסור דוקא), הרי ביחס למצב נפשו, הרי זה עצמו שיש בו ספק עבירה (אפילו אם לאמיתו של דבר לא עבר), מוכיח שיש לו שייכות לזה (אילו לא היה לו כל שייכות לרע לא היה יתכן כלל אצלו ספק שעבר על איסור)³⁰, ואם בכל זאת אין הדבר מפריע לו כלל והוא מתברך בלבבו שהוא כראוי; שהתענוג וההתלהבות שלו הם של היתר (ספק שומן), הרי מצב נפשו, במדה מסויימת, גרוע יותר מהעובר איסור ודאי, בשוגג או במזיד.

לפי זה נמצא שקרבן אשם תלוי, עם החומר שבו לגבי קרבן חטאת, שייך לכל מי שנודע לו ספק איסור, אפילו אם באמת לא עשה כל איסור³¹. לכן סוברים חכמים,

(30) עיין מו"ק יח, סע"ב.

(31) ובהו יובן מה שבבא בן בוטא ה' מתנדב אשם תלוי בכל יום חוץ מאחר יו"כ (כריתות כה, א), שלא חשש

שאפילו אם אחר כך נודע לו בבירור שלא חטא או שחטא בודאי, מכל מקום, הרי בכל הנוגע לו, למעמד ומצב נפשו, "גמר בלבבו להקדיש" ו"ירעה עד שיסתאב".

כל זה הוא בנוגע למצב נפשו שהוא רוצה וצריך לתקן. אבל באשר לדיני שמים הרי "המעשה הוא העיקר". בעונשין דלמעלה נוגעת עשיית העבירה בפועל³². לעשות עבירה בפועל שהיא היפך רצון וציווי הקדוש ברוך הוא בתורתו, "אשר יעשה אותם האדם"³³ "אשר לא תעשיתה"³⁴. ולכן אם כלפי שמיא גליא שלא עבר על איסור בפועל (אף שמצד מצב נפשו הוא שייך לכך), אינו נענש על כך בדיני שמים.

ולכן פוסקים חכמים (ורמב"ם): "אשם תלוי וכו' שהקריבן בחוץ פטור", כי כיון שיתכן שלא חטא במעשה בפועל, ואז הרי בנוגע לדיני שמים אינו קרבן, אין מגיע עונש כרת על הקרבתו בחוץ, וכל שאין זדונו כרת – אין שגגתו חטאת, הוא פטור.

(משיחת שמח"ת תש"ב)

שוא חטא ח"ו בפועל, כי אם, שחשש למצב עצם נפשו. (וע"ד המבואר בלקו"ת ויקרא ג, ד. ד"ה אשרנו תרצ"ו (קונט' לב) בנוגע לריב"ז). משא"כ לאחר יו"כ, שאז מאיר בחי' לפני הוי', בחי' עצם דקדושה.

(32) ראה ד"ה להבין כו' בתחלת ס' התניא (קיצורים והערות לתניא ע' מא' ואילך).

(33) ויקרא יח, ה.

(34) ויקרא ד, א.

לזכות

כ"ק אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

☞ ☞ ☞

ויה"ד שעי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי', יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא'

☞ ☞ ☞

יחי אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְעוֹלָם וָעֶד

הוספה

בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, "ובנה מקדש בירושלים"? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתיד, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחר ש"מקדש העתיד יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

(1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).

(3) מגילה כט, א.

(4) ספ"א.

(5) ראה סנהדרין צה, א: "יתיב אפיתחא דרומי".

(6) יל"ש ישעי' רמז תצט.

(7) ועפ"ז יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו"

(רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.

גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו

(בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה,

מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"¹¹, ו"עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה ("יפוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי

בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתידי", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) "כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו: "רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז" דייקא, לעתיד לבוא¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).

15) ישע"י יא, יא-יב.

16) תהלים קכו, ב.

17) משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק

פינו" (ברכות לא, א).

18) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.

19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדו"ד שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.

20) הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה

(אנגלית) – "סעווען סעווענטי".

21) ויצא כה, יד.

22) וישב לה, כט.

פרץ", ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשירות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – עי"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדניי שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", עי"ז ש"פּרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ", "עלה הפורץ לפניהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" (770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב)חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" (770) הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בנ"י שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

(23) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

(24) מיכה ב, יג.

(25) ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

(26) ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ית בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

(27) תבוא כט, ג.

(28) ברכות ל, א.

(29) שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

(30) משלי יד, כח.

(31) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

הוספה / בשורת הגאולה

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חדש³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, והוא מקום המקדש גופי דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

32) ועד להנחת אבן פינה.
[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה ל(הגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידיו הק'. המו"ל].

33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – ש„הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>